

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

NAAR VERNIEUWD TOEZICHT

VERVOLG REGIPILOT CULEMBORG

juni 2016

1 Inleiding

1.1 Doel en opzet van Pilot Culemborg

Begin 2015 heeft de inspectie een pilot uitgevoerd waarbij alle scholen voor po en vo in Culemborg zijn bezocht en een openbaar kwaliteitsoordeel hebben gekregen, waarbij het mogelijk was om de waardering 'goed' op schoolniveau te krijgen. Het doel van deze regiopilot was om na te gaan of en in welke mate effecten bij de verschillende stakeholders optreden als alle scholen in één regio vrijwel tegelijkertijd van een dergelijk kwaliteitsoordeel of waardering worden voorzien en hoe deze effecten door hen worden gewaardeerd. Culemborg kent dertien scholen voor primair onderwijs, waarvan één school voor speciaal basisonderwijs, en twee scholengemeenschappen voor voortgezet onderwijs. De inspectie heeft de onderzoeken in de maanden maart en april 2015 uitgevoerd met een selectie van de standaarden van het eerste conceptwaarderingskader.

1.2 Belangrijkste bevindingen vorig jaar

De inspectie heeft dertien scholen voor primair onderwijs bezocht. Op basis van de destijds geldende voorlopige beslisregels die de inspectie heeft opgesteld is een school 'voldoende' als de resultaten op orde zijn, de leerlingen zich veilig voelen en het lesgeven van voldoende niveau is. Een school kan de waardering 'goed' krijgen als de resultaten op orde zijn, de leerlingen zich veilig voelen, de leraren goed lesgeven én er een goede verbetercultuur is.

Twaalf scholen hebben het oordeel 'voldoende' gekregen, één de waardering 'goed'. Deze school onderscheidde zich van de andere scholen op de standaard 'Didactisch handelen', die alleen op deze school als 'goed' werd gewaardeerd.

Op de twee scholen voor voortgezet onderwijs zijn zes respectievelijk vijf afdelingen bezocht. Drie afdelingen (van dezelfde school) hebben de waardering 'goed' gekregen, acht 'voldoende'. Ook in het voortgezet onderwijs heeft de beoordeling van 'Didactisch handelen' de doorslag gegeven voor 'goed'. Het lesgeven voldoet op de 'goede' scholen op vrijwel alle elementen aan het portret bij didactisch handelen. Op de 'voldoende' scholen voldoen de lessen hier in mindere mate aan.

De schoolleiders van de po-scholen oordelen in hoge mate positief over de pilots. Circa 15 procent van de schoolleiders kan zich niet vinden in de normen die de inspectie heeft gehanteerd voor de beoordeling van het schoolniveau. De leraren en teamleiders van de twee vo-scholen zijn kritisch over het onderscheid dat de inspectie maakt tussen 'voldoende' en 'goed'. Wel kunnen zij zich allemaal vinden in de normen voor 'voldoende' en 'goed'.

1.3 Vervolg

Op verschillende manieren houdt de inspectie bij welke effecten de pilot heeft. Sinds de start van de pilot kijkt de inspectie in hoeverre de media aandacht besteden aan deze pilot.

In het najaar heeft de inspectie gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de scholen van de gemeente en met ouders. Daarnaast monitort de inspectie de nieuwe aanmeldingen.

2 Evaluatie

2.1 Publicatie oordelen inspectie

Op 2 juni 2015 heeft de inspectie de beoordeling van de scholen gepubliceerd op haar website. Het doel van de pilot was tenslotte om na te gaan of en in welke mate effecten optreden bij de verschillende stakeholders als alle scholen in één regio vrijwel tegelijkertijd van een kwaliteitsoordeel worden voorzien. Een voorwaarde is dan dat die oordelen bekend zijn, ten minste in de regio.

Er is een overzicht gepubliceerd van alle oordelen én een specifieke toezichtkaart per school:

Overzicht kwaliteitsprofielen scholen

Status: Goed

De kwaliteit van het onderwijs op basisschool Koning Willem-Alexander in Culemborg is goed.

2.2 Media-aandacht

De media-aandacht is relatief beperkt gebleven. In april 2015 heeft de inspectie een persbericht gepubliceerd dat is overgenomen in de Culemborgse Courant. Aanvullend daarop heeft de krant nog een tweede bericht geplaatst en de directie van de 'goede' po-school geïnterviewd. Ook enkele andere regionale bladen hebben er aandacht aan besteed en het Algemeen Dagblad/Utrechts Nieuwsblad heeft er een artikel aan gewijd. De vereniging van Christelijke schoolbesturen Verus heeft de

rector van de vo-school zonder een 'goede' afdeling gesproken en daar een webartikel van gemaakt.

Op twitter heeft de po-school met de waardering 'goed' een bericht daarover geplaatst en ook de vo-school met 'goede' afdelingen heeft dit getweet. Op twitter heeft verder een beperkt aantal mensen een bericht erover geplaatst. Het merendeel van de berichten was feitelijk of positief in de zin van dat de 'goede' scholen werden gefeliciteerd; een enkel bericht kritisch, zoals dat van Verus en een enkele tweet:

Belangrijkste conclusies groepsgesprekken

In het najaar heeft de inspectie gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de besturen en scholen. Deze gesprekken werden zeer op prijs gesteld, omdat de pilot een wat ongewoon karakter heeft door het openbaar maken van de beoordeling.

De mate waarin effecten zijn ervaren is beperkt. Daar waar effecten optraden zijn dit vooral positieve en gewenste effecten. Alle scholen gebruiken het bezoek en het rapport om de eigen kwaliteit te verbeteren. De vergelijking van de scholen onderling maakt dit effect wat scherper. Een po-school met een bijzonder onderwijsconcept merkt dat zij nu serieuzer worden genomen door andere Culemborgse scholen. Ook het beoordelen van alle scholen binnen een bestuur (binnen Culemborg) wordt gewaardeerd. De scholen kunnen onderling vergeleken worden, waardoor de bestuurder en de scholen aangrijpingspunten hebben om de eigen kwaliteit en de eigen kwaliteitszorg op bestuursniveau te verbeteren.

De meeste directeuren hebben nauwelijks tot geen reacties ontvangen van (nieuwe) ouders op de publicatie van de eindoordeelen. Nieuwe ouders stippen het inspectieoordeel niet aan in het gesprek met de directeur en ouders van leerlingen op de school refereren er ook niet aan. Binnen één bestuur (po-bestuur waar de goede school onder valt) is opgemerkt dat de pilot daadwerkelijk enige effecten heeft op het leerlingenaantal. Bij de 'goede' school zijn meer aanmeldingen van kinderen van nieuwe ouders gekomen. Ook zijn er kinderen van een andere school van een ander bestuur overgestapt naar deze school. Bij een andere school (met een kritisch rapport) onder het bestuur met de 'goede' school zijn enkele kinderen naar een andere school van een ander bestuur vertrokken.

De pilot heeft daarmee slechts beperkte effecten gehad op de concurrentie tussen scholen. Binnen Culemborg was al sprake van concurrentie vanwege krimp van het leerlingenaantal. In het vo is concurrentie tussen de twee aanwezige scholen merkbaar sinds de oprichting van de tweede school. De pilot heeft het concurrentiegevoel nauwelijks versterkt.

Langetermijneffecten wat betreft leerlingenaantal verwachten de meeste scholen niet van deze pilot. Eén directeur van een po-school gaf, in tegenstelling tot het algemene beeld dat ouders het niet over de inspectieoordelen hebben, aan dat nieuwe ouders het ook nu nog aanstippen, maar dat was de uitzondering. Binnen het vo is men meer afwachtend. De pilot was te laat voor de aanmeldingen van het huidige schooljaar, maar men verwacht hooguit een beperkt effect volgend jaar.

Bij deze pilot zijn de po-inspecteurs met z'n tweeën op pad gegaan en dat werd gewaardeerd. De po-scholen hebben daardoor het gevoel gekregen zorgvuldiger te zijn beoordeeld. Hoewel er niet expliciet door ons naar gevraagd is, zijn bij drie van de zes gesprekken (2 po- en 1 vo-gesprek) zorgen geuit over mogelijke verschillen tussen inspecteurs. Met name omdat het verschil tussen 'voldoende' en 'goed' op sommige scholen klein is en de soms onduidelijke interpretatie van portretten (ontbreken van een norm voor 'goed') is genoemd als punt van kritiek.

Op de vraag of de inspectie dergelijke gedifferentieerde oordelen moet continueren reageert men wisselend. De tegenstanders reageren vooral principieel. Zij waren al tegenstander en de pilot heeft hun mening niet veranderd, ondanks dat de (ongewenste) effecten iedereen zijn meegevallen. De meest uitgesproken voorstanders zijn het po-bestuur met de 'goede' school en de vo-school met 'goede' afdelingen. De andere vo-school is principieel tegenstander en dat geldt ook voor twee po-besturen. Binnen het zesde bestuur heeft men geen uitgesproken mening.

2.3 Ontwikkeling leerlingaantallen

Alle scholen en afdelingen die de waardering 'goed' hebben gekregen, hadden op 1 oktober 2015 meer leerlingen dan op 1 oktober 2014. In het vo hadden echter alle afdelingen meer leerlingen, ook de 'voldoende' afdelingen. Aangezien de pilot te laat was voor de vo-inschrijving voor het nieuwe schooljaar was het al niet te verwachten dat de beoordeling invloed zou hebben.

In het po is er naast de 'goede' school nog een andere school (die het oordeel 'voldoende' heeft gekregen) waarbij het leerlingaantal is toegenomen. Bij de overige scholen is het leerlingaantal gedaald of in een enkel geval gelijk gebleven. Hoewel we de lichte toename van het aantal leerlingen op de po-school niet met zekerheid kunnen toeschrijven aan de pilot, is het niet uit te sluiten. Bovendien is het opmerkelijk dat in een krimpgemeente (totaal aantal leerlingen is gedaald met 6%) sommige scholen hun leerlingaantal zien stijgen. Overigens is de po-school met de grootste stijging in het leerlingaantal de school die het oordeel 'voldoende' heeft gekregen.

